Spreekrecht Commissie Ruimte en Economie, woensdag 24 juni 2020.

Mijn naam is Jos Mans, agrarisch ondernemer in Tungelroy.

Als ondernemer was ik betrokken bij de werkgroep die input geleverd heeft voor de landbouwvisie Weert , die nu voorligt.

Namens de LLTB is er een inspraakreactie ingediend, en zal ik ook nu inspreken in deze commissie.

Het doet me deugd dat u in paragraaf 2 de landbouw in Weert een belangrijke speler noemt, die mede gezorgd heeft voor het gevarieerde landschap dat we nu hebben. En dat u dit wilt koesteren.

Vervolgens mis ik grotendeels de instrumenten om dit koesteren waar te maken.

Langs de 5 thema's uit de visie noem ik enkele punten.

Een gezonde omgeving is er volgens ons nu ook al. De landbouw in Nl is de meest vooruitstrevende van de hele wereld als het gaat om toepassing van technieken om emissies te reduceren en zorg te dragen voor de omgeving. De intensieve veehouderij is sterk vertegenwoordigd in deze gemeente. Dat heeft een historische oorzaak en kunnen we dus niet negeren. Dat het altijd beter kan moge duidelijk zijn: de landbouw in continue bezig met innovatie en zal daar ook niet mee stoppen.

Kennis en innovatie brengt de realisatie van een geaccepteerde en hoogwaardige landbouw dichterbij, ook op het vlak van efficiëntie en voedselveiligheid.

De verbondenheid van de landbouw met de omgeving van groen en natuur is vanzelfsprekend en zit in de roots van de agrariër ingebakken. Echter de kansen die we krijgen om een rol te spelen in landschapsbeheer, biodiversiteit en verfraaiing zijn minimaal en blijken onvoldoende ondersteund door de gemeente. Als voorbeeld een afhoudende gemeente bij het initiatief voor zonnebloemranden, en het automatisme om grote terreinbeheerders dit soort ontwikkelingen te gunnen.

Hoewel er in Weert al diverse bedrijven actief zijn in de verbreding van hun bedrijf, is het een illusie om te denken dat hier voor elke agrariër een verantwoord verdienmodel uit voortkomt. Er zijn grenzen aan het aantal zorgboerderijen, boerderijwinkels, fietscafe's en dergelijke dat je kunt hebben binnen een gemeente waarmee een boterham verdiend kan worden.

Verbreding moet passen bij de ondernemer en zal uit een vraagmarkt moeten ontstaan.

Verbinding en ontwikkeling is ook een belangrijk thema. Maar ook daar geldt dat een ondernemer hier alleen invulling aan kan geven als er een verdienmodel onder ligt. Educatie, recreatie en beleving zijn mooie begrippen, maar daar kan een ondernemer niets mee als de wandelaars genieten van het mooie buitengebied, en met hun rugzak met een flesje water en broodje voorbijlopen aan het boerderijterras! Ook hier geldt dat dit voor enkelen kansen biedt, maar geen gemeengoed zal worden.

Een aantal specifieke zaken wil ik nog benoemen:

We weten met z'n allen dat er de komende jaren wellicht een groot aantal ondernemers zal stoppen. De vrijkomende agrarische gebouwen vragen om een beleid waarbij maatwerk zéér belangrijk is. Ondernemers met potentieel geschikte locaties voor voortzetting maken zich zorgen over de positie van hun (vooralsnog) latente rechten. Om als ondernemer in te kunnen spelen op de marktomstandigheden moet je flexibel je bedrijf kunnen voeren en heb je daar ruimte voor nodig. Het op voorhand afnemen van de latente rechten ontneemt je deze flexibiliteit. Nogmaals een beroep om met maatwerk hiermee aan de slag te gaan.

Het beeld is ontstaan dat we in Weert met veel wereldbedrijven te maken hebben, die voor wereldmarktprijzen produceren. Dat beeld wil ik nuanceren. Onze nationale export is groot, maar het overgrote deel van onze producten wordt regionaal afgezet. Het grote achterland van Duitsland biedt meer afzetmogelijkheden op kortere afstand dan de randstad!
De Commissie Remkes noemt onlangs een straal van 800 Km als een regionaal gebied, waarin men toekomstgerichte landbouw kan ontwikkelen.

De afname van het areaal landbouwgrond in Weert is relatief groot t.o.v. andere omliggende gemeenten. De druk op de beschikbare gronden maakt het lastiger om een goed verdienmodel overeind te houden. Hierbij een pleidooi om zuinig om te gaan met de landbouwgrond. Overigens hebben bedrijven voor de omschakeling naar kringlooplandbouw juist meer grond nodig.

De term duurzaam en regionale productie lijkt in de visie synoniem te staan voor kleinschaligheid.

Echter: duurzaam is niet per definitie kleinschalig. Efficiënte productie die zuinig omgaat met alle grond- en hulpstoffen die nodig zijn, is op een grotere schaal meestal beter in staat om aandacht te schenken aan een duurzaam verdienmodel, lagere emissies en efficiëntere ketens.

De visie meldt in diverse passages een stimulerende en faciliterende rol voor de gemeente.

Dat missen we wel heel erg. Binnen de gemeente is er onvoldoende kennis aanwezig om die rol voor agrariërs te vervullen, terwijl dat noodzakelijk is ondernemers te faciliteren. Ik ben benieuwd hoe u besluit over het volgende agendapunt op deze commissievergadering.

Ik sluit af met een statement:

Waar een goed verdienmodel is, is deze visie overbodig, omdat de ondernemer zelf zijn kansen wel grijpt:

Waar er géén verdienmodel is, helpt deze visie NIET.

Dank U voor de aandacht.

LLTB regio Midden,
Jos Mans,
24-06-2020